

Benvolguda maleïda immigració

Recentment s'ha fet públic l'estudi *Immigració i estat del benestar a Espanya*, on es conclou que la immigració aporta més del que costa a l'estat del benestar. L'informe apunta que les persones immigrants representen el 12% de la població actual, si bé l'ús que fan dels serveis socials es redueix al 5,6%. També s'hi constata que el 30% del creixement del PIB dels últims vint anys està directament relacionat amb l'arribada de la immigració. Paral·lelament, els baròmetres del Centre d'Investigacions Sociològiques i del Centre d'Estudis d'Opinió mostren que la població segueix considerant la immigració un dels principals problemes.

A la llum d'aquestes dades, cal preguntar-se per què la realitat difereix de la percepció. Les evidències empíriques posen en relleu la contribució de les persones immigrants al sistema de benestar. Des d'un punt de vista econòmic, cal recordar que el projecte migratori de la majoria és laboral, és a dir, han vingut per treballar: la taxa d'activitat de la població immigrant és superior a la de la població autòctona. A l'activitat laboral la segueixen els impostos i el consum. Des d'un punt de vista sociodemogràfic, cal recordar que la immigració ha frenat l'envelliment de la població autòctona tot ampliant el contingent del grup d'edat jove i augmentant la taxa de natalitat. A més, la immigració femenina realitza tasques que permeten a les dones autòctones incorporar-se al mercat laboral i als homes autòctons no incorporar-se a l'esfera domèstica. Malgrat l'evidència empírica, l'imaginari col·lectiu manté la percepció que les persones immigrants abusen dels serveis públics i en perjudiquen l'ús a la població autòctona. Per què la benvolguda immigració pel sistema de benestar és percebuda com la maleïda immigració per una part de la ciutadania?

Des d'una perspectiva sociològica, l'explicació remet a la força del prejudici. En primer lloc, cal pre-

SARA MORENO

SOCIÒLOGA

guntar-se què és el prejudici. El prejudici es construeix a partir de l'estereotip, de l'atribució d'un seguit de característiques a un individu pel fet de pertànyer a un grup determinat: el seny català, la tossuderia basca o la indefinició gallega. L'estereotip es converteix en prejudici quan implica un judici de valors: els marroquins són intransigents, als llatinoamericans no els agrada treballar i els xinesos amaguen alguna cosa. L'estereotip no hi entén d'evidències empíriques ni d'individualitats, perdura malgrat trobar-se amb una realitat contrària. Així s'explica la reacció de sorpresa que una part de la població autòctona ha tingut davant l'afirmació que "els immigrants aporten més del que costen a l'estat del benestar".

Les dades no són suficients per desmuntar el prejudici que els immigrants s'aprofiten del nostre sistema de benestar. S'obvia l'evidència general i es generalitza l'experiència personal. No es veu el lloc d'origen de les persones que cuiden els avis, netegen les cases, construeixen edificis, serveixen cafès i renten plats als restaurants. Però tot-hom coneix casos d'alumnes d'infantil i primària que s'han quedat

La societat, dominada pels prejudicis, se sorprèn davant del fet que els immigrants aporten més del que costen a l'Estat

sense beca de menjador perquè els hi han donat als immigrants o s'ha passat hores d'espera a urgències hospitalàries veient com li passaven al davant els "novinguts".

En segon lloc, cal preguntar-se què explica la força del prejudici. Més enllà de les diferències culturals, el rerefons del prejudici assenyala la importància de les desigualtats socials. El prejudici cultural es posa en funcionament quan es competeix per uns mateixos recursos. Aleshores es ressalta el que és diferent per presentar com una intrusa la persona que vol treballar, portar els fills a escola i ser atesa si està malalta. En la competència pels recursos, la classe social té més pes que el lloc d'origen. Així s'explica per què el treballador de la construcció rebutja els africans que treballen més per menys, però no considera els futbolistes Seydou Keita i Carlos Kameni intrusos que ens venen a treure la feina. Així s'explica per què una família benestant considera que fa un favor oferint feina a la dona peruana que treballa a casa seva malgrat no tenir-la contractada.

Finalment, cal preguntar-se qui alimenta la força del prejudici. La principal responsabilitat no recau, precisament, entre la població que més maleeix la immigració. Les persones que tenen dificultats per arribar a final de mes, que no es poden plantejar portar els fills a l'escola concertada i que són usuàries de la sanitat pública. Part de la responsabilitat recau entre aquells personatges que, des de l'atalaia que suposen unes bones condicions materials d'existència, difonen amb agressivitat el discurs que maleeix la immigració. Personatges que llancen missatges amenaçadors contra la immigració malgrat no haver de competir per accedir als serveis públics més bàsics. Personatges que en període electoral presenten la immigració com la causa de tots els problemes socials i de l'estat del benestar. Donar la benvinguda a la immigració pot permetre frenar la maledicció interessada.

ARIANNE FABER

